

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Kennisnemen en vaststellen van beleidsnota 'Toekomstbestendig Sportvoorzieningenbeleid'
Portefeuillehouder	: H.J. van Lochem
Thema Raadsprogramma	: 5. Ontspanning en Vrije tijd

Global Goals

Aan welke Global Goals wordt bijgedragen:

Beslispunten

We stellen de raad voor:

1. De beleidsnota 'Toekomstbestendig sportvoorzieningenbeleid' vast te stellen;
2. Met ingang van 2027 één keer in de vier jaar een budget ter hoogte van €10.000,-- beschikbaar te stellen voor het opstellen van een MJOP sportinventaris en deze op te nemen in de meerjarenbegroting 2027-2030;
3. Voor de ondersteuning van verenigingen bij het aanvragen van subsidies en leningen een structureel budget ter hoogte van €7.000,-- beschikbaar te stellen middels de meerjarenbegroting 2027-2030;
4. Voor 2026 incidenteel een budget van €7.000,-- beschikbaar te stellen voor de ondersteuning bij het aanvragen van subsidies en leningen.

Waarom dit besluit nemen

In het Uitvoeringsprogramma is geconstateerd dat de rol van de gemeente in de binnen- en buitensportvoorzieningen de afgelopen jaren gewijzigd is. Waar bij de buitensport sprake is geweest van een afbouw van gemeentelijke betrokkenheid, is ook het beheer van de binnensportaccommodaties in beweging. Tegelijkertijd ontbrak een integraal overzicht van de huidige situatie én een gedeeld beeld van de gewenste toekomstige situatie. Een herijking van de rol en visie van de gemeente is nodig om richting te geven aan beleid en beheer van sportvoorzieningen. Daarbij is het essentieel om inzicht te krijgen in:

- De actuele en toekomstige vraag naar sportvoorzieningen;
- De staat van de bestaande accommodaties;
- De verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeente en betrokken partners;
- De behoeften en wensen van gebruikers, zoals sportverenigingen, scholen, commerciële sportaanbieders en beheerstichtingen.

In dit kader heeft de gemeente Aalten in 2024 een behoefteonderzoek laten uitvoeren door extern bureau BMC, waarbij zowel kwantitatieve als kwalitatieve inzichten zijn verzameld. Hier is een intensief participatieproces mee gemoeid geweest met verschillende werksessies met sportverenigingen en beheerstichtingen. Ook zijn alle betrokken beleidsvelden van de ambtelijke organisatie geïnterviewd over hun visie. Dit hele traject heeft geleid tot uitgangspunten voor het sportvoorzieningenbeleid die zijn opgenomen in de Adviesnota Toekomstbestendig

Sportlandschap. Dit stuk is in 2024 vastgesteld. De vervolgstap hiervan was het uitwerken van deze punten tot een beleidsnota om scherpe actielijnen en kaders te formuleren. De nu voorliggende nota is hiervan het resultaat.

Met de vaststelling van deze nota beschikt de gemeente over een goede basis om keuzes ten aanzien van beleid, investeringen en beheer zorgvuldig, transparant en toekomstgericht te kunnen nemen.

Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

De beleidsnota sluit aan bij andere relevante gemeentelijke beleidsdocumenten en ontwikkelingen.

Een belangrijk beleidsdocument is de Adviesnota Toekomstbestendig Sportlandschap. De adviesnota bevat concrete uitgangspunten voor het gebruik, beheer en eigenaarschap van gemeentelijke sportvoorzieningen.

Het vastgoedbeleid hanteert uitgangspunten die van toepassing zijn op het sportvoorzieningenbeleid. Daarnaast is de Mobiliteitsvisie van toepassing op het sportvoorzieningenbeleid omdat in deze visie actielijnen en kaders worden benoemd voor toegankelijkheid van sportvoorzieningen.

Ook thema's binnen het sociaal domein hebben veel raakvlakken met het sportvoorzieningenbeleid. Denk aan inclusie, gezondheidspreventie, de sociale basis, WMO, en armoedebeleid. In het sociaal domein wordt gewerkt aan één integrale visie op het sociaal domein, uitgewerkt in drie grote opgaven, te weten Preventie en Gezondheid, Bestaanszekerheid en Participatie en Ondersteuning en Geïndiceerde hulp. De drie opgaven functioneren niet los van elkaar, maar zijn voortdurend met elkaar verbonden. Het sport(voorzieningen)beleid raakt bijvoorbeeld alle drie de opgaven, omdat sport en bewegen bijdraagt aan preventie en gezondheid, participatie en sociale samenhang, en mentale gezondheid van jeugd. De integrale benadering is noodzakelijk om te voorkomen dat afzonderlijke beleidsnota's elkaar tegenspreken.

De Omgevingsvisie, is ook een belangrijke kapstok voor het sportvoorzieningenbeleid. Deze visie geeft de langetermijnrichting voor de inrichting van de leefomgeving en sportaccommodaties maken daar een vanzelfsprekend onderdeel van uit. Het voorkeursscenario in het voorontwerp schetst een beeld van Aalten in 2040: sportvoorzieningen zijn dan bruisende, multifunctionele plekken waar bewegen, ontmoeten en gezondheid samenkomen. Door slim ruimtegebruik, samenwerking en goed bereikbare voorzieningen blijven zowel hoofdkernen als kleine kernen vitaal. Verenigingen zijn toekomstbestendig dankzij samenwerking en betrokken inwoners. Zo blijft sport een sterke motor voor leefbaarheid, gezondheid en sociale samenhang.

Argumenten

1.1 *Actualisatie is noodzakelijk door veranderende context*

De maatschappelijke en demografische ontwikkelingen (vergrijzing, ontgroening, veranderend sportgedrag en stijgende onderhouds- en energiekosten) maken het bestaande beleid onvoldoende passend. Een actueel kader is nodig om verantwoord en adequaat te kunnen sturen op investeringen, beheer en gebruik van sportvoorzieningen.

1.2 *Uitgebreide participatie zorgt voor draagvlak*

In 2024 heeft adviesbureau BMC een behoefteonderzoek uitgevoerd. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met verenigingen, stichtingen, exploitanten, beheerders en medewerkers van de gemeentelijke organisatie die inhoudelijk betrokken zijn. Ook zijn vragenlijsten uitgezet onder het onderwijs, verenigingen, commerciële partijen en overige sportaanbieders. Via het inwonerspanel 'U Spreekt' is in 2024 bovendien een enquête onder bewoners verspreid. De conceptnota is vervolgens voorgelegd aan sportverenigingen. Via email en tijdens een inloopbijeenkomst kregen zij de gelegenheid om vragen te stellen en feedback te geven op de nota. Ook intern is de nota breed afgestemd. Verschillende collega's vanuit het sociaal domein, vastgoed, beheer, duurzaamheid, mobiliteit en financiën waren betrokken, deels als lid van de projectgroep, deels vanuit hun inhoudelijke expertise.

1.3 *Het beleid biedt duidelijkheid*

Verenigingen, gebruikers en de gemeentelijke organisatie hebben behoefte aan heldere en eenduidige kaders. De nota biedt structuur voor beslissingen over uitbreidingen, aanpassingen, beheer, tarieven en toewijzing van middelen. Dit voorkomt ad-hoc besluitvorming.

1.4 *Het beleid bevordert gezondheid, leefbaarheid en sociale cohesie*

Sport- en bewegen hebben aantoonbare impact op gezondheid, vitaliteit en sociale verbinding. Door te investeren in toegankelijke, kwalitatieve en toekomstbestendige voorzieningen draagt de gemeente direct bij aan deze maatschappelijke doelen.

1.5 *Strategische aansluiting op andere beleidsvelden*

Het beleid sluit aan op het gemeentelijk vastgoedbeleid, het sociaal domein, duurzaamheid en de Omgevingsvisie. Daarmee vormt de nota een integraal onderdeel van de bredere gemeentelijke ontwikkelrichting en bevordert het samenhang tussen beleidsdomeinen.

2.1 *Professioneel beheer*

Een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) zorgt voor inzicht in de technische staat en vervangingsbehoefte van sportinventaris en -materialen.

3.1 *Ondersteuning van verenigingen*

Door het bieden van ondersteuning bij het aanvragen van complexe subsidies of leningen, wordt de druk op vrijwilligers verminderd en de kans op een succesvolle aanvraag vergroot.

Kanttekeningen

1.1 *Veranderende rolverdeling vraagt om goede afspraken*

De beleidsnota benadrukt en versterkt de bestaande beweging waarbij gebruikers, zoals verenigingen, stichtingen en exploitanten, meer verantwoordelijkheid krijgen in het beheer en gebruik van accommodaties. Deze verschuiving vraagt om duidelijke, actuele en gezamenlijk gedragen afspraken over rollen, taken en verwachtingen. Daarnaast is het belangrijk dat deze afspraken periodiek worden geëvalueerd, zodat tijdig kan worden bijgestuurd wanneer verantwoordelijkheden niet goed landen of wanneer de praktijk om een andere uitwerking vraagt. De gemeentelijke organisatie blijft hierin een belangrijke regierol houden door te monitoren, te faciliteren en waar nodig ondersteuning te bieden.

1.2 *Ruimte voor maatwerk blijft nodig*

Hoewel de beleidsnota kaders geeft voor het gebruik, beheer en de toewijzing van sport- en beweegaccommodaties, blijft het noodzakelijk om ruimte te houden voor maatwerk. Niet alle situaties zijn vooraf te voorzien; complexe of uitzonderlijke gevallen kunnen vragen om een specifieke afweging van belangen. Dit geldt bijvoorbeeld bij unieke gebruikersgroepen, bijzondere evenementen of situaties waarin maatschappelijke effecten zwaarder wegen dan het algemene kader. De nota biedt richting en houvast, maar kan niet voorzien in elke mogelijke scenario. Hier blijft professionele beoordeling en bestuurlijke besluitvorming soms nodig.

1.3 *Druk op tijd en capaciteit neemt mogelijk toe*

De uitvoering van het nieuwe beleid vraagt op onderdelen extra inzet van zowel verenigingen, beheerstichtingen als de gemeentelijke organisatie. Door de verschuiving in verantwoordelijkheden kan de druk op vrijwilligersorganisaties toenemen, bijvoorbeeld bij het organiseren van beheer, extra administratie of het voldoen aan nieuwe afspraken of voorwaarden. Ook voor de gemeentelijke organisatie kan de werkdruk stijgen, bijvoorbeeld door de behoefte aan meer afstemming, monitoring en ondersteuning. Dit vraagt om aandacht voor voldoende capaciteit, heldere werkprocessen en het bieden van passende ondersteuning aan gebruikers die deze extra taken niet zonder meer kunnen uitvoeren.

Is er draagvlak voor dit besluit?

Er is in 2024 een behoefteonderzoek uitgevoerd door adviesbureau BMC. Ook zijn er interviews gehouden met verenigingen, stichtingen en exploitanten, beheerders en inhoudelijk betrokken medewerkers van de gemeentelijke organisatie. Er zijn vragenlijsten gestuurd naar het onderwijs, verenigingen, commerciële aanbieders en overige sportaanbieders. Ook is er in 2024 een vragenlijst onder bewoners uitgezet via inwonerspanel 'U Spreekt'. Dit heeft geleid tot uitgangspunten die zijn opgenomen in een Adviesnota die in december 2024 is vastgesteld.

De conceptnota is gedeeld met sportverenigingen. Tijdens een inloopmoment konden zij vragen stellen en opmerkingen maken over de nota. Van het inloopmoment is geen gebruik gemaakt. Wel heeft een aantal verenigingen per mail gereageerd. Er werden voornamelijk vragen gesteld over de tekst. Deze vragen zijn allemaal beantwoord. Er zijn enkele kleine, tekstuele aanpassingen gedaan als gevolg van de opmerkingen. Deze hebben niet geleid tot inhoudelijke aanpassingen.

Ook intern is de nota breed afgestemd. Verschillende collega's vanuit het sociaal domein, vastgoed, beheer, duurzaamheid, mobiliteit en financiën waren betrokken, deels als lid van de projectgroep, deels vanuit hun inhoudelijke expertise.

Wat zijn de financiële consequenties van dit besluit?

Voor uitvoering van de beleidsnota 'Toekomstbestendig sportvoorzieningenbeleid' is een uitvoeringsagenda opgesteld. De uitvoering zal voornamelijk worden uitgevoerd met de huidige fte en binnen bestaande budgetten. Echter voor het opstellen van een MJOP sportinventaris is 1 x per 4 jaar een bedrag van € 10.000 nodig welke dient te worden opgenomen in de meerjarenbegroting 2027-2030. Daarnaast zal er voor ondersteuning van de verenigingen bij aanvraag van subsidies en leningen naar verwachting jaarlijks een bedrag van € 7.000 nodig zijn. Het bedrag van € 7.000 wordt aangevraagd in de voorjaarsnota 2026.

Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd over dit besluit?

Na vaststelling van de beleidsnota wordt intern en extern helder gecommuniceerd over de nieuwe kaders en de vervolgstappen. De betrokken collega's/teams worden geïnformeerd over hun rol in de uitvoering, zodat de uitvoeringsagenda kan worden gevolgd. Extern worden verenigingen, beheerstichting en overige gebruikers tijdig geïnformeerd over het nieuwe beleid en de eventuele praktische gevolgen voor beheer, gebruik en toekomstige afspraken. Dat doen we per email of, indien van toepassing, in persoonlijke gesprekken.

Wat gaat er gebeuren na dit besluit?

Na vaststelling van de beleidsnota wordt voor de uitvoering van het sportvoorzieningenbeleid de uitvoeringsagenda gevolgd. Deze agenda bevat concrete acties en tijdslijnen voor de komende jaren en wordt ter vaststelling aan het college aangeboden na vaststelling van de beleidsnota 'Toekomstbestendig sportvoorzieningenbeleid'.

De uitvoering wordt jaarlijks gemonitord. Daarnaast vindt er in 2030 een herijkingsmoment plaats, waarop het beleid wordt geëvalueerd op actualiteit, werking en aansluiting bij maatschappelijke en demografische ontwikkelingen. Op basis hiervan kan het beleid worden geactualiseerd of aangescherpt zodat het blijft aansluiten bij de behoeften van de gebruikers.

Wat gaat er gebeuren?

Implementeren Uitvoeringsagenda

Wie gaat het doen?

Interne organisatie

Wanneer?

2026-20230

Bijlagen

1. Beleidsnota Toekomstbestendig Sportvoorzieningenbeleid

Aalten, 14 april 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten,

drs. A.J.M. Gildhuis
secretaris/algemeen directeur

mr. A.B. Stapelkamp
burgemeester